

— APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUË-ORI —

Abonamentul : 6 coroane (8 franci) — Redacția : str. Lemnelor 39. — Administrația : str. Lemnelor 44.

Dintr'un ziar.

Ardeal. A... 14/V 1901.

Azi iarnă am suferit de aprindere de plămâni. Tata foarte serios afirmă, ca pentrucă am dansat prea cu foc, și prea mult cu Emil Șalcu, cu tînărul nostru pretor... acuma poftim urmarea săritului mult!... Eu mă simțesc deja așa de bine, încât bucuros aș începe de nou „săritul“ cu Șalcu, însă — medicul mă trimite la baie de mare pentru „recreare deplină.“ Deci părinții mei au hotărît că tata mă va duce în Novi la malul mării Adriatice. În treacăt vom sta și în Graz la familia Rivan, — copila lor Ada, amica mea cea mai bună încă vine în Novi, de acolo mergem împreună. Măne pornim la drum.

Budapesta 15/V.

Stăm numai peste noapte, — mâne cu trenul accelerat călătorim către Viena.

Viena 16/V.

Suprindere! Am convenit cu un cunoscut vechiu, tînărul maior Victor Peryni, cu care m'am cunoscut pe vremuri... când era încă numai căpitan la o garnisoană din Ardeal. M'a surprins plăcut că ne-a cunoscut imediat, de sigur l-a recunoscut pe tata... cu care a fost mai de multe ori la vinătoare.

Viena 17/V.

Azi împreună cu tata și maiorul până pe la 1 cias

ne-am preumblat pe bulevardele mai renumite ale Vienei, apoi ne-am oprit la un hotel, unde am luat dejunul. Sara am fost în Burgh-theater. S'a dat o dramă de Schiller „Die Braut von Messina.“ În loge maiorul ședea lângă mine, mereu își sucia mustețele, așa se delecta în scenele petrecute pe bină, actorii erau buni — mai ales pe Messina cel mai tînăr l'a reprezentat un dramaturg excelent! În pause maiorul îmi explica piesa surizându-mi ca și unei „bafisch.“ După teatru Peryni ca cunoscător bun la Vienei ne-a dus într'un hotel unde cânta muzică de țigani.

Ne-a povestit că de eri e concediat pentrucă a fost bolnav. Și el era de cuget să meargă la baie de mare, poate Lovrano sau Volosca, eventual chiar Novi... Dimineța însoțiti de el ne-am dus la gară unde s'a despărțit cu: — „Au revoir!“ Oare cum a înțeles?

Graz 18/V.

Am sosit, — și'n societatea dragă a familiei Rivan trebuie să uit obosiala călătoriei. Grazul îmi place mult, e oraș și ținut de munte minunat! Ada împreună cu părinții, sora și fratele ei ne-au așteptat la gară. Întâlnirea ne-a emoționat adinc, căci de 5 ani nu ne-am văzut. Ada e mai frumoasă decât am crezut. — de și acuma e slăbită și debilă de anemie.

Graz 19/V.

Ca să ne putem delecta în ținuturile prin cari trecem, am hotărât că dimineața plecăm către Triest.

Triest 20/V.

Noaptea o petrecem aici, mâne sau poimâne plecăm către Novi. Azi am făcut preumblare prin oraș, — am cumpărat mănunchșuri, și o grămadă de cărți postale ilustrate.

Pe marea Adriatică, vaporul Elisabeta 22/V.

Trecusem pe lângă locuri pitorești! Escursiunea pe litoral dela Triest e cât se poate de admirabilă. Ce bine-i pe mare — cum se leagănă vaporul asupra Adriei undulatoare, ca și cugetele dulci prin mîntea omului...

Novi, lângă malul mării adriatice 23/V.

În fine suntem la țintă! Ne-am incuartirat la o familie tare inteligentă italiană, buni cunoscuți ai familiei Rivan.

Noi, — înțeleg Ada și eu rămănem la ei, iar părinții noștri în careva zise rentore acasă. Signorul și Signora Faccieri sunt oameni plăcuți și simpatici, mai ales Signora care se angaja a neîn locui „vostra madre.“ Locuința noastră e un fel de cotagi edificat pe o ridicătură cu frontul către mare. Noi avem o odaie comod aranjată cu ferestrele spre mare de unde ne vom putea delecta în frumșeta mării...

25/V. Novi este edificat de a lungul pe malul mării adriatice, e oraș vechiu cu străzi și piațe înguste, în jurul grădinelor, viilor și între case cu ziduri înalte, în multe locuri risipite de vifor și timp, edificate din cauza borei. În dosul mării dealuri înalte stâncoase cari la lumina soarelui au o culoare roza ca de catifea changent, în umbră însă se obsearvă că și acolo e verdeață intreruptă de stânci; — în dreapta-stînga și'n dosul acestor dealuri iarăși se estinde marea.

În jurul orașului încă dealuri pline de verdețuri intrerupte și vii.

Novi-enii sunt italieni și croați. Cei mai mulți bărbați emigrează la America și'n diferite țeri ale lumii, — pentru a se reîntoarce după mulți ani iară în patrie. Umblă mult în lume — sunt inteligenți vorbesc limbi, — chiar și românește. Ei își lasă femeile singure pe aici cari lucră apoi lucrurile cele mai grele în locul bărbatului absent. În zilele aceste se reîntoarce din America un bărbat, care după ce a fost 2 luni căsătorit a plecat și e absent de aici de 30 de ani.

Ce revedere o fi între ei!...

Soția, pe care o lăsase tinără și frumoasă, acum a gârbovită și îmbătrănită îl așteaptă...

26/V. Azi dimineața a plecat scumpul meu tata.

și mama amicei mele; — tare, tare nu ne simțim orfane, căci ne avem una pe alta, și la familia aceasta dragălaşă suntem ca la bunica și moșu.

28/V. De câteva zile nu e mimic interesant ca să pot însemna ceva, — am fost închise „a la stanza,“ pentrucă e vifor, numai din fereastră ne-am putut delecta în mare.

Îmi lipsese cuvintele a descrie spectacolul care l-am avut vîzînd marea în mișcare, valurile agitate și razele soarelui răspîndite de asupra ei ca și un așternut lucitor, presărat cu milioane de picuri de diamant. Și ici colea câte o naie sau vapor fugător, — ca niște jucării ale mării!...

29/V. În fine azi am putut eși!

Am făcut escursiune în via Signorei, de unde ne-am delectat în panorama cea mai sublimă: Am vîzut până jos către Zengg, insula Velja (care să ține deja de Austria) și dealul Velebit.

Dealul acesta are formațiune minunată, ca și când s'ar întinde tot vîrfuri mici de munte până sus în cer...

Reîntorcându-ne spre casă ne-am întîlnit cu un tîner elegant și model de frumos!

Signora îl cunoaște bine, e fiul podestei din T... ni-l descrie de un tîner tare dragălaş, cavalier și vecinic vesel, — altcum de regulă umblă la ei când petrece aici, — oare acuma va veni?...

30/V. Azi s'a deschis baia, — și am folosit-o prima oară!

L'am vîzut și pe tînerul acela cu care ne-am întîlnit ieri, cât e de frumos; — înalt, svelt, brunet tața cam palidă, totuș plină de vieată, e încuadrată de barbă neagră, și ce ochi căprii radioși, cum privește de sub genele lungi umbroase! Ada zice că asupra ei a făcut impresia unui chip frumos, care ne place să-l privim, dar nici nu ne trece prin mîntea că ne-ar plăcea să-l și avem...

2/VI. Azi la baie răzîmată de „stecatto“ priviam marea, care aici la scaldă e scundă și așa de frumoasă, strevezie încât poți vedea năsipul și petricelele în adîncul ei, — când de odată simții că cineva s'a oprit la spatele mele. Era frumosul necunoscut! M'a salutat surizînd și negenat par că e într'un salon.

Dacă bărbatul acesta e așa de gentil și bun pe cât e de frumos, atunci poate fi un Don Juan mare... Și de frumos... vai cât e de frumos!

4/VI. Am fost de odată la baie, — de nou! Ne-a observat înmediat, — când am coborit scările băii, fără vre-un cuvînt s'a complimentat adine, și a oferit mîna de ajutor, — a făcut aceasta atât de cavalește încât noi am primit ofertul...

După baie până ce eu și Ada ne-am făcut toaleta el s'a preumblat cu Signora, și-i făcuse întrebarea că este permis să o cerceteze și oare nouă nu ne-a fi incomod?... Signora a răspuns, că il vede bucnos in

ori ce timp al vizitei, ca pe un vechiu și bun cunoscut — ea crede că un cavaler drăgălaș și amuzator cum este el n'a fi neplăcut nici nouă... — Vezi bine!

(Va urma)

Olga Dorina Poruțiu.

Invinuire.

După: *Stolle.*

*Răsună zilnic tânguirea
Că dragostea a dispărut
Și inima e nemiloasă,
Căci roabă urei s'a făcut.*

*Și când de-aceasta 'nvinuire
Pe vre-un poet aud cântând
Așa dorese să-ntreb de dînsul:
Tu n'arushi mamă nice când?*

*Când mic erai, lâng'al tîu leagăn
Atâtea nopți cine-ă veghiat?
De mii de griji și de necasuri
Atuncia cine te-a scăpat?*

*Și când te-ai dus în lumea largă
Cine te-a plîns, plină de dor?
Au nu'nsoția amorul mamei
Pe cel departe călător?*

*Când te ajunse cruda soarte
Și când amicii te-au lăsat
La maica ta atât de bună
Tu mîngăiere n'ai aflat?*

*Și până când te plîngi poete
Că nu-i iubire pe pămînt
Nu știi, că tai o rană-adîncă
In sîn de mamă dulce, blînd!?*

*Eu nu mă plîng, caci cred prea tare,
Că'n vremea-aceea cât va fi
O inimă de mamă 'n lume —
Iubirea încă va trăi!*

Aurel.

Fleacuri — tot al zecelea adevărat.

Eram eu mai mulți pretini într'o cafenea. Golisem vre'o câteva părechi respectabile de sticle de bere Beam cum zic bere, nu doară că n'am fi beut noi altceva mai bun, dar n'avea să ne dee. Vedeți a dracului is și *cafegii* ăștia (cuvîntul e vechiu și poate nici nu-i bun, dar nu face nimic.) Cătră finea lumii nu (în beuturi mai bune — înțelegeți scumpe — nu știu din considerare pentru noi ori pentru ei. Ori poate numai se fac proști, mai știu eu. Pe-la noi e așa, că pe la D-voastră va fi altcum, e altă socoteală.

Golisem cum zic vre-o câteva sticle de bere și din vorbă în vorbă iacă-ne la literatură.

Aproape toți erau de acord cu fratele V. că literatura noastră de azi din Ardeal — afară de unele

mici excepțiuni nu plătește o ceapă degerată. Traduceri peste traduceri, seci și fără nici o valoare; lucrări de ale mediocrităților străine celor mai celebre traduse în o limbă de să fugi mîncînd pămîntul, și pe coarda asta mai departe.

Eu tăceam și aveam motiv să tac. M'an fost pus păcatele — că mai bine n'oi zice — de am tradus și eu câteva romane. Nu știu făceau prietinii aluzie la mine ori ba, știu alita că protestarea mi s'a oprit în gât. Nu-mi plăcea situația de loc. De apărut nici vorbă, că mă dădeam de gol, de ascultat nu-i mai puteam asculta. Mi-am golit repede paharul și sub un pretext, care a binevoit să-mi vie în minte i-am lăsat acolo. Că ce pretext a fost nu-mi mai aduc aminte.

Ajuns acasă mi-am aprins o țigaretă și mă plimbam furios prin odaie. Nu vrea să-mi iasă din cap idea că pretinii ș'au bătut numai joc de mine, mai ales că am văzut prea bine cum se priveau semnificativ când i-am părăsit. Mi-am adus aminte că: „Pretinul îți pune capul.” Auzi! Să-și ridă ei de mine!

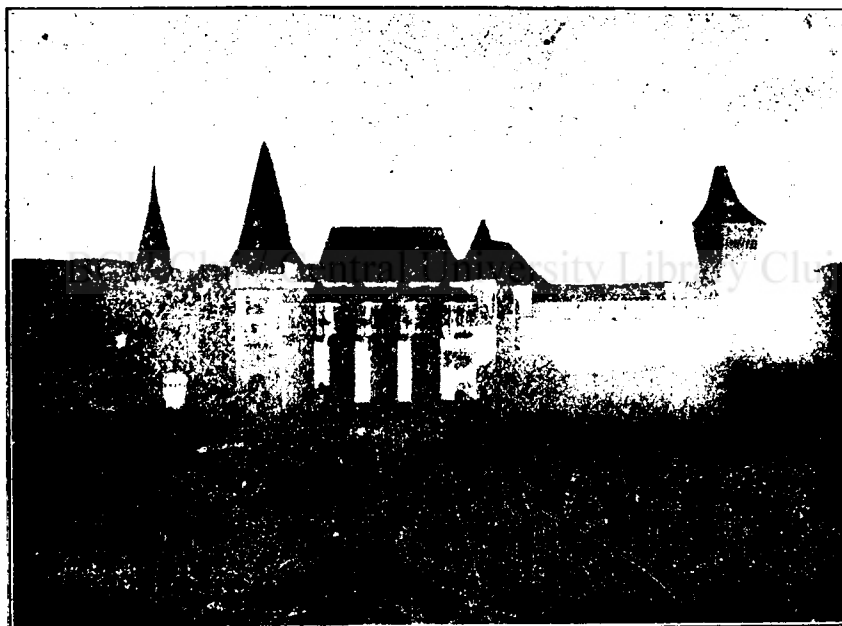
Ca un tinăr cu cultură câtu-și de cât de modernă — veți ști — mă-am eugetat la răs-bunare, dar o răs-bunare nobilă. Nu satisfacție cu sabia sau cu pistolul ci altfel. Ar fi și frumos de tot ca după ce au ris de mine să mă facă unul sau altul fara nas ori fără vre-o ureche ori să mă chiar omoare.

Mai aprind o țigaretă... Aha! Am adlat. Am să scriu ceva original căci original, le trebuie și ori va fi bun ce voi scrie, ori rău, eu mi-am răs-bunat.

Cum așa? mă veți întreba. Bine! Uite dacă cea ce voi scrie va fi bun le voi astupa gura, dacă va fi rău voi avea mângâierea aceea cel puțin, ca cineva a citit cu atențiune ceva scris de mine și nota bene ceva ce nu i-a plăcut. Dar numai repede!

Mă pun la masă, mi-așez înainte câteva coale de hârtie albe ca zăpada, iau penaa în mână și încep a mă gândi. Cum să scriu în poezie sau în proză?

Ei dar mi-a venit în minte că în poezie nu pot

Castelul din Hamelovara.

serie fiindcă mi-am propus să nu scriu poezii nici chiar atunci când ași putea.

Sunteți curioase iubite cetitoare — mie îmi place să stau de verbă numai cu cetitoarele și mai ales cu una dintre ele — că pentru ce nu voi mai scrie cu poezii?

Causa e foarte simplă și ușor de găcit. Am citit nu de mult — pecënd eram încă poet — în posta redacției unei reviste — umoristică după nume dar de multe ori foarte serioasă — cam așa ceva: „Poesia D-tale e slabă ca un teolog român după postul mare” (nu ne spune onorabilul că popistaș sau grec, dar asta

e ceva accidental fiindcă în chestia asta is cam pe-un calapod.) Eu nu vreau să mi se răspundă așa și asta n'o pot ajunge numai așa, dacă nu mai scriu poezii. Ergo: nu mai scriu poezii.

O mică rectificare însă la propoziția de mai sus: Am văzut nu-i vorbă teologi slabi după postul mare, dar am citit poezii și încă publicate, cu mult mai slabe, de aci poate conchide ori cine, că poezia pe care foaia ori revista respectivă n'a putut-o publica a trebuit să fie barem de 3 și 1/2 ori mai slabă decât un teolog român după postul mare.

Mi-a rămas proza. Da, în proză ceva original,

foarte original. Nuvele? Sunt atâtea de nu-i mai trebuie omului nici să audă de ele. Romane, comedii sau drame (rog nu înțelegeți, țigările alea foarte bune, numai cu un filer bucata?) De ăstea nu-s harnic.

Hm! Malum omen la începutul nemuririi! Dar mă rog, dacă nu vine inspirația nu poți, și pace. Și apoi nu-i nici supărare mare. Punctum! Vor mai putea aștepta și hăi pretini că așteptarea nu-i pe bani. Dacă ar fi așteptarea pe bani nu i-ași lăsa să aștepte fiindcă știu că n'au bani.

Am eu să mă ocup cu altceva, și încă o ocupație foarte plăcută. Căci să vă spun rog numai să fiți discreți — eu is foarte îndrăgostit într'o fată. Vă citesc din ochi dorința de-a ști că cine-i, dar nu vă spun. Știți zicală: „Să te ferească D-zău să n'a jungi în gura femeilor.“ Dacă toate femeile ar fi fete drăguțe și dacă dintre fetele ăstea drăguțe ar citi șirele ăstea numai „ea,“ atunci haide de, aș spune, că de-o singură gură nu mă tem... O mică așteptare de douăzeci de ani și vă spun cum o chiamă.

Pot să vă spun cu mâna pe inimă — adecă nu chiar pe inimă, fără de-asupra inimei — că eu is un model de drăguț. Chiar acum vedeți mă apuc și citesc toate epistolele câte mi le-a trimis așa rind pe rind. Să vedeți cât is de frumoase și drăguțe epistolele „iubitei mele iubitoare.“

Fiindcă chiar mi-a venit în mână s'o vedem asta din 15 novembre 1900. Puțintică răbdare și vă voi spune îndată, dacă se află în ea ceva de spus și la alții — bine înțeles.

Bravo! Iată subiectul, iată predicatul, vreau să zic obiectul despre care voiam să scriu și care nu voia să-mi vie în minte.

Iată ce-mi scrie negru pe alb. (Când le-am citit rima oară nu mi-a prea plăcut și chiar și acum mi se par cam suspecte.) Mai scrie-mi ceva din seminar, ori ce, numai scrie-mi.“

Fiindcă chiar „regina gândurilor mele“ îmi aduce aminte de seminar, (fără prealabila mea învoire) am să scriu ceva despre, ori din seminar. Pe de-o parte îi răspund și ei — căci despre asta nu i-am scris — de altă parte voi scrie acel „original.“ Iar ție dragă nu îți voi rămânea nerecunoscător pentru originala idee. La proxima întâlnire am să te sărut de 99 de ori, și de nouăzeci și nouă de ori.

Unele dintre gentilele mele cititoare vor protesta poate; că e prea mult, că nu s'a învoi și mai știu eu câte toate. La toate răspund cu un cântec din strămoși și așa adevărat:

Săracile fetele,
Dulce-i gura, place-le;
De le-ai da cu lingura
Și încă nu le-ai sătura.

Așa dar, așa ceva cu seminarium (dacă vreți, fie și teologie). Nu știu cum sunteți D-voastră! odată cugetați că voi scrie despre seminarium din Blaj, cu toate că umilit subscrisul... Era gata să încep o suplică la Prea Ven. Cons. metrop. după un stipendiu pe care l'am mai fost cerut de vreo 7 ori ca student.

Ce putere are și dedarea! Cu toate că zic umilit subscrisului nici odată nu i-a trăsnit prin minte așa ceva. Cine va crede mântui-se-va, cine nu va crede nu se va osindi. Scurt: pe cât scriu de original pe atât de general. Citiți și vă veți convinge.

Seminar...! Numai cel ce 4 ani (ori ceva și mai puțin) a petrecut între zidurile tale îți știe toate... Nu mai pot continua pe calea asta. Voiam să scriu niște reflexiuni, când colo ce să vezi? Indată ce am amintit de seminar bătrânii au început a-și arunca priviri semnificative, iar drăgălașele cititoare de-atunci zimbesc întruna. Par'ca ar fi făcut din magnet seminarul din Bl. am vrut să zic, ăsta despre care vreau să scriu eu.

Fiindcă mi-ați alungat din cap „reflexiunile“ cu zimbetele D-voastre am să propun altceva. Și anume

O scurtă vizită în seminar. Se primește sau ba?

Vă rog numai judecați așa cum vă șoptește inima! Doar știeam eu înainte că se primește. Să mergem dar. Is tocmai zece oare, chiar potrivit.

Intrăm pe o ușă, care până acum era vecinic deschisă, iar acum nu, dăm la stînga, suim niște trepte apoi în dreapta și alte câteva trepte în urmă la stînga și suntem acolo.

Nu intrăm pe ușa primă de care dăm, fiindcă acolo șed „credințerii,“ a doua. Numai serioșitatea înainte de toate.

Fiți siguri — vreau să zic sigure — (mi se pare că am plecat cu drăgălașele cititoare,) ca celea dintâi cuvinte pe cari le veți auzi când deschidem ușa vor fi ăstea: Care-i ăla, care se freacă ca boul vara pe tinjală?“ ăsta-i glasul lui *Tendas*. De bună samă iar i-a oborît cineva cărțile de pe pulpit.

O! Să'l cunoașteți pe *Tendas*. Are o gură cât ba să mai vezi, jumătate a imprumutat'o dela o nevestică tină, jumătate dela o respectabilă soacră, la care i-a asurzit până acum patru gineri. De altmintrenea e un băiat foarte de treabă. Are un gât de 29 și 1/2 cm. (lungime,) un „überfrac“ — dpă cum îi zice el — de pe vremea patriarhului Avram. Antichitatea revenzii nu am putut'o constata. Dar cu el nu putem sta mult de vorbă, fiindcă are datorința — neimpusă de nimeni — de a-i ținea pe toți de vorba. Un compliment à la C..... a și se depărtează dându-i la *Unchiu* un pumn care pentru un lucru așa de bagatel nici nu se mișcă de pe scaun.

Despre *Unchiu* nu zic nimic fiindcă are tutun bun — de contrabandă, de care fumează husarii — și

e foarte darnic. Îi ca un țucăr, cam negru, ce e drept, dar foarte dulce.

Numai să nu prea vorbim tare că suntem aproape de doctori și e cătră linea lumii și apoi în formațiile alea, știți D-voastră! de altmintrenea is ficii, nici odată nu-ți spun când te înscriu la prefectu. De duc-toribus — deci — nihil nisi bene.

Fată în față *fratele* P. cel mai mare basist din Australia. A fost numai după multe succese pe altariul artei, a venit, aci „să se lumineze ca să fie.”

Fumează numai purzicean când are, când nu atunci de șapte, când nare nici desta, rabdă.

Lângă el prietinel T. E eufundat (pe uscat) în ceteria Aeneidei cartea a patra. Să-l lăsăm. Atâta pot spune despre el, că e băiat fain și are celea mai bune notițe. Dacă nu credeți cereați și vedeți.

Un tablou „uniform“ demn de penelul unui pictor fie și rău — ne atrage atenția. Patru dintre cei mai voinici seminaristi is postați în jurul catedrei: *Colibaș Puipadic, Mgralist și Friți*. Celalat din urmă e

O convenire plăcută.

din muzeul al doilea, dar fiindcă are ochilari, are auctoritate și poate veni și în muzeul prim. Țștia, mă rog is „stilpii Seminarului;” așa i-a poreclit o gură rea luând în considerare mărimea lor minimă.

Au și ei o mângăiere. Toți trebuie să se plece când au ceva de vorbit cu ei. Mai ales săracu *Ciconia*, cât îi el de înalt, trebuie să se plece până la pământ când cere dela careva dintre ei foc. Eu să fiu ca el mai bine m' - aș lăsa de fumat.

Un cântec lin, fermecător ne face să ne uităm de stilpii Seminarului. „*Jules* cântă. Privește melancolic

pe fereastră. Lângă el B. neajungibil tenorist, și marele aristocrat fără parale.

Cum? Nu'l cunoașteți pe *Jules*? Mă mir din toate baerile inimii! Pe un ton sublim, o pălărie de 5 până în 6 primăveri, care îi acopere aproape itreagă fața albă ca căldarea. Mai are niște busunare grandioase ca calitate -- cari ved câte o groșiță din Paști în Paști. El zice că-i român, dar *Vodă*, ca competent, zice că tot țigan e și el numai cât o țir mai romanisat.

Voda? O! — El după cum afirmă — e viță de Domn. E descendent direct — zice tot el — de a Fa-

raonilor atât de puternici odinioară în Egipt. Pe acolo s'a născut el, ca copil cataractele Nilului îi recoreau fața în soarele negru văpsitor al Africeii.

Cum a ajuns aici nu știe. A fost și în cătănie domn mare pe acolo. Odată era să vadă și pe împăratul, numai căt chiar atunci la fost pus la răcoare, fiindcă — pe cum spune el — era cald din cale afară, iar după cum spun gurile rele fiindcă, credincios obiceiului din strămoși, ori ce vedea stând în Nominativ îl declina îndată în Genetiv. Cine are un cuptor în casă, îi poate cunoaște ușor culoarea feții, iar cine n'are poftescă numai odată până la noi, priviască pe *Sinpaticu*, ridice-l în gradul superlativ (în ce privește culoarea) și îl va avea pe *Voda* așa cum îi el.

Cu *Vodă* însă nu prea putem glumi. Acuma își pregătește conția și apoi el a învățat regulă în cătănie.

Nici nu ne putem opri mult la singuratici, fiindcă avem încă multe celebrități profunde, sau profundități celebre — cum vreți.

Vă recomand pe frumosul fecior a prentesei din So... Dar a-i? Trage clopoțelul, e vremea prânzului. Acum nici legați cu șapte lanțuri nu-i mai ții în muzeu. Chiar voiam să vă propun o vizită și în refector când simțesc un ghiont în spate, mă întorc și îl zăresc pe tatăl ghiontului în persoana lui *Jules*.

— Mă nu fi prost, îmi zise el cu un zimbet de o nespusă tristeță — e Vineri, nu se poate. El îmi ghicise adecă gândul. Văd și eu, acum nu să poate dar Duminecă. Causele? Să le ghicească fiecare.

Am plecat — adecă plecam — din seminar (eu numai până la poartă. Insoțitoarele mele poate — dar numai poate — cu gândul pela vre-un „Isaia dăntu-iești,“ (Errare humanum est) iar eu eu inima plină de jale, că de ce n'a fost azi Duminecă.

Dar până Duminecă nu-i așa mult. Atunci la *revizie* în refector. Punct între 11 și 12.

Porumbel.

Napoleon I. și aprodul.

— Narațiune după Steljes W. —

Precum știi, — așa își începe Saint-Croix istorisirea sa — am fost aprod. A fi aprod la curtea lui Napoleon să nu cugeți că e ceva bine mare ca a lui Cherubini care trăia fără griji între zimbetele dulci și privirile senine ale soției sale. Noi am avut parte numai de privirile reci ale lui Talleyrand, de căutaturile fulgerătoare ale lui Savary sau de surisul sarcastic a monsieur-ului Fouché. Când eram în serviciu ședeam în odaia de lângă sala de primire, ne răzimam de ușă și ascultam cu încordare sunetul timpit al clopoțelului de argint a lui Napoleon, care ne îndruma să deschidem ușă ca să iasă vre-un mare bărbat de stat sau să între vre-un general renumit. Astfel petreceam vremea. Vizitele celor mai mari demnitari pentru noi erau lucruri de toate zilele, ba și nume de acelea, pe cari și le-a rezervat istoria pentru sine, înaintea noastră au fost lucruri de toate zilele.

Adeseori mi se da ocaziune a vedea ținuta făloasă și rece cu care, se purta regele față de amicii săi de de mult. Ori cât de mare era libertatea și de comoadă comunicarea pe câmpurile de luptă, în Tuilleries însă primirea și modul de tractare era foarte rigid. Adeseori auzeam vorbind că regulile stricte de bunăcuviință în curtea Bourbonilor erau mai plăcute, decât conduita rece dela curtea împăratului.

Odaia primă era totdeauna tipul fidel al odăiei de așteptare și caprițiile și defectele a câte unui bār-

bat mare se reogîndau totdeauna fidel în purtarea subordinațiilor. Noi simțeam că s'a lipit ceva de noi din spiritul împăratului și eu nu mă sfiesc a spune că „obraznicia“ în odaia primă (a noastră) uneori era mai înspăimîntătoare, decât privirea străbătătoare și vorbirea rece a lui Napoleon.

Cu ce bucurie pășeam înaintea lui Talleyrand dacă voia să între în odaia de așteptare a regelui și-i șopteam, dar așa ca toți cei de față puteau auzi: „Scuzați Domnule, Maiestatea Sa nu voiește să ve primiască“ sau: „Domnule principe, Maiestatea Sa nu a dat poruncă pentru primirea d-tale.“

Ce distracție era a privi la căutăturile confuze a acestora, când mergeau iară îndărăpt în șirul celor ce așteptau. Bărbatul de stat viclean își arăta mânia prin un zimbet, pe când generalul curăgios roșea de mânie până la urechi. Aceasta era distracția noastră cea mai mare astfel că acum am devenit spaima tuturor, cari veniau în audiență la împărat. Consulul care în consiliile regilor grăia fără teamă, era blând și se ruga dacă venea la noi și generalul care într'o minută ar fi atăcat o trupă de miliție, venea în confuzie, ca și o copilă, dacă să îndrepta cu ceva întrebare la noi.

Între acești tineri pe cari i-am caracterizat, eu am avut rolul cel mai însemnat. M'am născut a fi foarte complexant, încât niine nu s'a putut plânge în contra mea. De odată însă am început a mă purta rece și neobicinuit.

De obicei vizitatorii intrau la audiență în ordinea, în care au venit. Dacă era spre dezbateri ceva însemnat, atunci primeau și conspectul numelor după rang, ca să știm în ce ordine să între la audiență și de la aceasta ordinațiune nu era iertat sub nici un preț să se abate.

Intr-o zi am primit un astfel de conspect. Napoleon voia atunci să reguleze din nou afacerile marine. M'am uitat cu atențiune la numele din conspect. Acolo erau însemnați admirali, subadmirali, contraadmirali, șeful oastei marine etc. Marina nici când nu s'a bu-

curat din partea împăratului de mare vază și pentru aceea nici din partea mea.

Dimineața mai întâiu au luat la dezbateri raporturile lui Fauché ministru de poliție și a principelui Bassaus, cari pe cum se vedea din durată audienței tractau despre lucruri de mare importanță. În timpul acela se umplea odaia primă de oameni.

Chiar în timpul acela se deschid ușile larg și intră o figură ea și care în salele noastre pompoase nu s'a văzut. Era cam de 50—56, ani de statură mică, indosat, cu față negrită de căldură, cu frunte lată,

Morbul copilului.

deschisă, pe care dealungul se vedea urma unei rane vindecate; niște mustețe dese surii îi acopereu gura și niște sprincene chiar atât de dese îi împodobeau ochii negri pătrunzători. Imbrăcămintea îi era dură și consta dintr'un vestmint albastru cum poartă pescarii din Bretagne; pe lângă păpuși era învîrtită o curea de piele, pe care juca o coardă scurtă dar lată. Avea pantaloni largi, cari dedesupt erau îndoiți încât se vedeau niște picioare robuste. Intr-o mână ținea o pălărie lată din pânză oleită, iar cealaltă o ținea în buzunar. A pășit în lăuntru foarte liniștit și a salutat cam comod pe câțiva din cei prezenți și ca și când ar

fi cufundat în cugete adinci s'a așezat pe un scaun din apropierea ușii.

Cine poate fi acesta? cugetam eu în mine. Privește în conspect și află că sunt chemați la Paris câțiva navigatori din Havre, Calais și Boulogne, ca să deie lămuriri că cât de afundă e marea în apropiere de țărmure.

Aha! acum știu — cugetai în mine. Omul a greșit și în loc ca să aștepte afară a intrat în odaia primă. Era așa de original omul cum ședea așa singur, încât l'am lăsat să șadă fără ca să-l fi îndrumat la ordine, ba în prezentarea lui am aflat și ceva de admirat cea-ec pe ofițiri foarte îi distrăgea.

Oftirii începeau a conversa câte trei sau patru, afară de omul nostru. Acesta scoate din buzunar o frunză de tutun o pune în gură și liniștit începe a-o suga ca și când ar fi pe coperișul dindărăt al naiei și nu în odaia Maiestății sale împăratului: Aceasta purtare indiferentă întru atâta m'a distras, încât m'am hotărât ca să fac puțină glumă cu el.

— Ascultă fiule — zise el după ce am fost vorbit cu el puțin — n'ar fi bine să avizezi pe împăratul că aștept? A trecut deja dela amiazi și așa voi să mănânc ceva.

— Fii numai cu răbdare — răspunsei eu. Maiestatea Sa Vă va invita la prânz — Se poate, răspunse liniștit, presupunând că timpul prânzului încă nu e trecut.

A trebuit să-mi înec risul, ca să-l pot întreba mai departe:

— Așa se vede că D-ta cunoști pe împăratul?

— Da, îl cunosc, l-am cunoscut când nu era mai mare ca tine.

— Va fi răpit când te va vedea aci, de sigur că ai adus pe oarecine și din familia D-tale; aceasta foarte îi va plăcea împăratului.

— Nu, familia mi-am lăsat-o acasă, apoi avem și alte lucruri nu numai să ne perdem timpul și bani aci între voi, oameni așa aleși.

— Totuși nu poate fi rău a prinde heringi și a despoia câte o naie oprită pe câte o bancă de năsip?

S'a uitat mirându-se la mine când am zis aceste, ca un tigru care se pregătește să se arunce asupra pradei sale, dar n'a zis nimic.

— Și câți lei de mare ai lăsat D-ta acasă?

— Șese, dar fiecare e așa de tare încât te-ar putea ridica în aer.

— Nu trag la îndoială, dar nu le voi da ocaziune ca să-și cerce puterea cu mine. Dar D-tale cum îți place capitala?

— Nu-mi prea place și-ți voi spune pentru ce.

Chiar când zise aceste vorbe se deschise ușa salei de primire și apărură împăratul. Ochii lui fulgeratori priveau în jur prin odaie și întreabă:

— Cine face aici serviciu?

— Eu Maiestate! zisei plecându-mă cu umilință.

— Unde este admiralul Trugnet? Pentru ce n'a fost admis în lăuntru?

— Nu e aci Maiestate, răspunsei tremurând.

— Stăi fiule, nu te grăbi, el e aci.

— Ah! Trugnet! striga împăratul puindu-și ambele mâini pe umerii lui. De câtă vreme șezi D-ta aci?

— De două oare și jumătate, răspunse acela, scoțând un orologiu de o măsură extraordinară din buzunar.

— Cum? de două oare și jumătate și eu n'am știut nimic?

— Nu face nimic Maiestate, totdeauna sunt fericit când Vă pot servi: Dar dacă acest tânăr nu mi'ar fi spus că voui fi invitat la prânz...

— Așa, asta a spus-o! — întrerupse împăratul aruncând asupra mea o privire pe care nici când nu o voi uita. — Da Trugnet, prânzești cu mine. Și D-ta — zise șoptind apropiindu-se de mine, — așa ai cutezat să vorbești? Căpitane — strigă puternic — chiamă aici pe păzitor și escortează pe acest om. O prizonerule, iar nu aprod! Departă-te dinaintea mea.

Odaia se învîrtea cu mine, picioarele îmi tremurau și eu nu mai vedeam nimic.

Peste trei săptămâni în Saint-Pelagie iară am venit la conștiința de mine. În urmă la întrevinerea reginei, care m'a botezat, am fost agrățiat și esilat în Saint-Cloud, până ce împăratul va uita lucrul.

Siberia abia poate fi mai rea pentru un Rus decât Saint-Cloud pentru un aprod. Aici nu e curte, nu e primire, nici podoabă, bal sau operă, numai câțiva servitori bătrâni de ai-lui Napoleon. Șanțurile înalte nu răsunau de muzica veselă și trotuarele întunecate, pecum și grădinile dela sate oferă o icoană perfectă a singurătății și perirei.

Nimic nu conturbă liniștea zilelor lungi afară de unele serii când păzitorii sunt provocați ca să salute. Sunetul armelor e urmat de sunetul unei trășuri care e trasă pe pardosala curței, iar după aceea toate sunt liniștite ca mai înainte. În o fereastră din etagiul al doilea s'a văzut lumina viuă a unei lampe, care ca o stea singuratică lumina noaptea și dimineața până la patru sau cinci oare. Dimineața se aude aceeași larmă, sunetul armelor și împăratul care mergea spre Paris.

Noi nici odată nu l-am văzut. Zic noi, pentru că afară de mine mai era o jumătate de duzină de tineri ca mine, cari și-au pierdut grația și pentru prostiile lor acum trebuie să sufere în singurătatea aceasta urgisită.

Într'o sară frumoasă de iarnă s'a întâmplat că ședeam cu toții la olaltă și vorbeam despre mișeliile pentru cari am fost esilați. — Atunci unul propuse să cercăm grădina cu flori; care era despărțită de celelalte grădini și era rezervată numai pentru împărat. A fost trecut deja timpul când avea obiceiul imperatul să vină; afară de aceea aveam destul timp spre a ne reîntoarce, înainte de a intra în grădina de cumva ar veni. De văzut am văzut adeseori grădina, dar a intra în ea nu era permis, pe noi ne amăgea cugetul că vom călca aceasta interdicere și bucurându-ne am primit propunerea.

Mai mult de o oară am imblat pe acele cărări singuratică, pe cari se puteau vedea limpede urmele picioarelor împăratului. Ne era urit și voiam a ne reîntoarce când unul dintre soți deodată propune că să întrerupem tăcerea cu ceea ce să ne jucăm „de-a ascunsa.“ Aceasta propunere a fost primită cu entuziasm. Jocul

era următorul: Unul trebuia să meargă la o parte pînă ce alaltăi se ascundeau pe cărările laterali; după aceea oarecare îl striga și atunci începea a-i căuta. Dacă cel ce căuta afla pe oarecare, trebuie să sară peste capul aceluia; dacă pe oarecare nu-l afla, acela îl pedepsea dându-i câteva cu o nuiea în palmă. S'a început numai decât jocul și nu cred că pe acestea strade întunecoase și spelunci secrete să fi ris vreodată așa din inimă și să fi saltat ca noi acum. Lei doi stau sguliți lângă olaltă în erabă, colo altul nenorocos își scotea puținii bănișori, ca să plătească pedeapsa cu bani:

Oarele treceau iute și luna era sus pe cer când veni rîndul ca să caut și eu. Fiindcă toți credeau că eu cunosc mai bine locurile, trebui să aștept mai mult timp pînă ce se vor ascunde. În urmă m'au strigat și goana s'a început. Ca să aflu în grabă pe camerazi am fugit cât numai am putut, dar spre mirarea mea nu am aflat pe nime. Am fugit când pe o stradă când pe alta, dar peste tot numai tăcere. Am ajuns chiar în marginea grădinei. Aci era o pajiste de formă rotundă înaintea locului în care se țineau pești de aur cu cari se delecta împăratul.

Ajungînd la capetul cărării vîzui la lumina palidă a lumii pe un consoț al meu stînd nemișcat înaj-

tea lacului, cu capul plecat și cu mâinile în busunar. Pe vîrf de degetelor m'am apropiat și când eram de câțiva pași de el, m'am aruncat pe umerii lui și chiar voiram să mă urc pre capul lui când își întoarse repede capul înderît noi ambii ne răsturnarăm în iarbă.

Rizînd cu hohot m'am rîdicat iute și voesc a-i ajuta să se scoale, dar el să scoală mai iute decât mine și inchipuește-ți spaima mea de moarte, când vîd că acela e Napoleon! Era palid de frică, dar și roș de mînie și nu era în stare să zică nici un cuvînt.

În urmă zise:

— Cine ești D-Ta?

— Saint-Croix sire — răspunsei ingenuchind când inima îmi bătea așa de tare încît abia putui grăi.

Saint-Croix și iară Saint-Croix striga regele tremurînd de mînie. — Vino mai aproape.

M'am rîdicat încet, ear înainte de a pași spre el, sări la mine, îmi rupsă ciucurii de pre umeri și călcîndu-i în picioare îmi strigă: Pleacă!

Eu am sărit peste un gard mic, care despărtea grădina de gală de cealaltă grădină, m'am tot dus încît când se făcu ziuă eram departe de Fontainebleau.

trad. de I. Marga.

O carte de folos.

(Dr. Victor Onișor. *Legiuirea țării noastre, Cunoștințe de drept constituțional. Bistrița. Editura autorului 1901.*)

Cartea dlui Onișor îmi pare interesantă deja ca apariție. O carte de drept ungar în limba română, înseamnă un fenomen literar tot atât de rar ca bunăoară fenomenul politic al unui drept românesc în constituția ungară. Și mai-neobișnuită îmi pare paternitatea cărții. Într'adevăr, eată un „nou doctor român“ (espresia o împrumut din cronică ziarelor noastre.) eată un „nou avocat român“ care — în deosebire de numărșii săi colegi — se manifestă în viața noastră publică prin o lucrare *literară* ceva mai voluminoasă ca un anunț de doctorat sau ca un anunț de cancelarie de avocat.

Simptomul e nou. Și, din norocire, el nu-i un simptom de boală ci un simptom de *leac*. Pentru acest cuvînt, aș dori să fie cât se poate de *contagios*. Munca *intelectuală* ca leac în contra *materialisării* generației noastre tinere, activitatea *spirituală* suprimînd excesiva muncă de întărire rapidă și necumpătată — acest simptom, ce-l vîd în opera d-lui Onișor, mă îndeamnă să-i doresc leacului o răspîndire cât de euceritoare. Bine înțeles, leacul să devină *contagios* în sens bun, să se lipească de oameni *seriositatea*, cu care a muncit dl Onișor și nici-de-cum simplul fapt că a publicat o carte. La din contra, leacul se poate preface ușor în boală, în mania de a publica numai de dragul tiparului — de ceea-ce să ne pîzască Dumnezeu pe noi și sîrmana noastră literatură...

„*Legiuirea țării noastre*“ este o carte de popularizare a unor cunoștințe de drept indispensabile ori-cărui cetățean, care vrea să știe limpede și ceea-ce dătoarește el statului și ceea-ce statul îi dătoarește lui. Dar' cartea pare a se adresa mai mult conducătorilor imediați ai poporului — preoții, învățătorii, notarii, primarii, — decât țeranilor, înșiși. Imprejurarea asta nu-i o scădere a cărții. Poate să fie chiar un merit: țeranilor nostri, în actuala lor stare culturală, nu te poți adresa de dreptul cu cunoștințe de drept constituțional formulate teoreticește. Ei au nevoie de *tilcuiri populare*, cari să-i facă să priceapă alcătuirea țării și rostul acestei alcătuirii pentru ei. Cu alte cuvinte, dacă autorul ar fi voit să scrie cartea pentru țerani, el ar fi trebuit să pregătească un *tratat popular* asupra cunoștințelor de dreptul constituțional și nu o lucrare de popularizare în formule teoretice, în cari e ținută „*Legiuirea țării noastre*.“

Însă un asemenea tratat popular, pe lângă că cere o cunoaștere adîncă a limbei poporului și a feliului seu de eugeter, nici nu-i atât de trebuincios, cîtă vreme înșiși conducătorii imediați ai poporului nu se găsesc în posesiunea cunoștințelor de drept, pe cari le pot învăța acum din cartea dlui Onișor.

Iată de ce spuneam: poate fi chiar un merit faptul, că d-l Onișor se adresează conducătorilor poporului și nu poporului de adreptul. Abia acum, după munca dlui

Onișor, ne-am putea aștepta și la un tratat popular de drept constituțional scris anume pe înțelesul poporului. Firește, o astfel de carte ar trebui să observe un metod cu totul deosebit de metoda cărții dlui Onișor. Scopul unei cărți de drept constituțional pentru popor, esclude cu totul îndreptățirea unui metod teoretic și reclamă un metod cât se poate de practic: nu se espui, ci se traduci pe înțelesul poporului diferitele cunoștințe de drept constituțional. O muncă mult mai dificilă, poate. Dar și o muncă mult mai delicată, luând în seamă că autorul s'ar adresa nu câtorva sute sau chiar mii de conducători săteni, ci sutelor de mii de țărani în mare parte prea puțin știutori de carte.

Cât pentru însași cartea dlui Onișor, ea e o carte de folos. Lucrată cu multă seriozitate, păstrând o împărțire logică și clară, dovedind fără excepție că autorul cunoaște din temei chestiunile, pe cari le tratează — „Legiuirea țării noastre” este o carte de merit.

Pe 98 de pagini autorul lămurește cu pricepere cunoștințele de drept constituțional, tratează amănunțit și precis dreptul constituțional ungar și insistă deosebi asupra *casei deputaților* și asupra *casei magnaților*.

Cine știe cât de insuficiente, cât de neclare, cât de zăpăcite sunt cunoștințele de drept constituțional chiar și în clasele noastre superioare (nu vorbim de *advocați*, a căror ocupație zilnică sunt legile) — acela trebuie să se bucure din inimă de apariția conștientioasei lucrări a dlui Onișor.

Cu atât mai mult se suprinde și trebuie să supere procedeu necorect, în cele din urmă chiar condamnable, pe care comitetul central *vechii* al „Asociațiunii” l-a urmat față cu autorul.

D-l Onișor își prezentase lucrarea — cu tot dreptul — la concursul pentru lucrări de publicat în „Biblioteca populară” a „Asociațiunii”. După ce lucrarea a fost censurată de o comisie specială, comitetul central a trimis-o earăși autorului, rugându-l să o „transcrie (!) în un limbaj (!) mai ușor și mai popular.” Corect lucru și acesta. D-l Onișor s'a conformat — pe cât putea — dorinței comitetului și de nou a trimis manuscrisul la Sibiu. Acum însă, comitetul central a hotărât să mai revizuiască odată lucrarea prin secția istorică (de ce tocmai secția *istorică*?) ear' autorul — evident supărat de atâta trăgănare — și-a retras manuscrisul dela concurs și l-a publicat în editură proprie.

Până aici, treacă — ducă-se. Este scris în tradițiile comitetelor noastre centrale: să amine și să încurce lucrurile cât se poate de „fundamental.” Ceea ce însă comitetul a făcut, după apariția cărții d-lui Onișor, constituie un procedeu de-a dreptul condamnable. Anume, supărați pentru-că d-l Onișor a făcut în prefața cărții un scurt istoric al tratărilor sale cu comitetul cen-

tral, un istoric *foarte obiectiv* de altfel, — d-nii membrii ai comitetului central au refuzat pur și simplu abonamentul de 100 de exemplare ce-l făcuseră de mai înainte. Cu ce drept? Din ce motive? Mister. Și nedreaptă, și curioasă *răsbunare!*

Trecând la limba folosită în acest op, trebuie să premitem, că alegerea, respective crearea termenilor juridici prezintă oare-cari greutăți, căci o limbă juridică nu știm să existe; cel mult dacă există vre-un nenorocit vâlmășag de pretinsă „limbă juridică populară.” pe care l-ar fi întrebuințând *advocații* în raporturile lor cu poporul.

D-l Onișor se putea inspira, în ce privește limba numai din două izvoare: limba cea adevărată a poporului nostru și limba noastră literară. Cât pentru termenii de drept, ar fi putut să-i primească, pe cât era cu cale, — din limba juridică (nu și populară!) a fraților din regat. Astfel, de pildă, uriciosul „credențional” s'ar fi putut înlocui cu „mandatul” cunoscut și la noi.

Pe urmă, și *stilul* dlui Onișor e cam greoiu. Ceea ce ni-se pare-că provine din faptul unei cugetări în limba străină, în care vor fi fost scrise izvoarele științifice întrebuințate de domnul Onișor.

D. es. frase ca: puterea executivă, „numai aceea duce la îndeplinire,” „chestiuni ce cad în viața sufletească a oamenilor,” punând înainte aceste cunoștințe introducătoare, etc. sunt cu totul străine stilului românesc.

Pe urmă, ar mai fi de zis ceva în contra unor ardelenisme ca „statuare” în loc de stabilire, „dispune peste” în loc dispune de, „ordină” în loc de „ordona” sau „orindui” și altele. Deasemenea construcții neromânești, ca „sunt de a se statori,” „e de a se trece.”

Dacă însă considerăm, că d-l Onișor trăește și scrie în Ardeal, unde nici astăzi nu s'au risipit negurile limbii nătăvăloase și ale stilului pistrui, cu care clasele noastre culte se „disting” atât de problematic de clasele țărănești — atunci nu mai putem fi atât de severi. Dinpotrivă, trebuie să recunoaștem, că limba și stilul autorului sunt cu toate acestea destul de românești și arată o superioritate simpatice față cu mulți alți scriitori ardeleni. Nu trebuie să uităm nici faptul, că mai ales materia tratată de d-l Onișor și termenii de drept consacrați în usul limbei noastre din Ardeal — au contribuit să îngreuneze pe ici pe colo limba și stilul cărții.

În definitiv însă, cartea este o lucrare foarte bună și de folos. Ea merită să fie citită și dacă n'a meritat ceva, este numai tratamentul, de care au învrednicit-o „resbunătorii” domni din comitetul central al „Asociațiunii.”

Ioan Scurtu.

CRONICA.

Stropi de rouă de *Elena din Ardeal* e un dragut volum de poezii apărut în tipografia „Tribuna poporului” din Arad. Conține poeziile publicate de cunoscuta noastră poetă din Ardeal, care se ascunde sub acest pseudonim. Poesiile sunt de un lirism încântător, în versuri

scurte își toarnă poeta cele mai dragute sentimente. Inspirația e naturală, versurile sunt de un plasticism admirabil volumul tipărit foarte dragut, se estinde pe 90 pagini, costă 1 cor.

Trei istoricare de *Ioan Botta* au apărut în Nr.

3—4 al bibliotecii „Poporului Român” din Budapesta. Aceste 3 istorioare: Părintele fără judecată, Muncitorul din Lăzăreni și Florea Godreanului sunt bucăți rupte din viața poporului nostru. Pare că mai cunoști modelele din viață, după cari a scris autorul, caracterisând cu o mare fidelitate tipurile ce le-a avut înainte. Istoriorele sunt într'adevăr morale și instructive. La sfârșitul volumului sunt publicate proverbe sentințe și o anecdotă: Țigani la America — Volumul, se poate comanda la tipografia „Poporul român” în Budapesta cu 40 bani.

Despre cărțile funduare și întabulări de Dr. Valer Moldovan e o broșură apărută ca nr. 3 în biblioteca populară a „Asociațiunii.” E cea mai valoroasă publicațiune eșită până acum în biblioteca populară a Asociațiunii. Lucrarea d-lui Moldovan e îndreptar lucrat la înțelesul și pe seama poporului român dela sate. Cuprinde următoarele capitole 1. Despre însemnătatea și folosul cărților funduare, 2. Descrierea cărții funduare în care se tractează, când și cum s'au făcut cărțile funduare în țara noastră? împărțirea cărților funduare, foaia A. sau foaia de moșie, foaia B. sau foaia de proprietate, foaia C. sau foaie de povară, 3. Despre întabulări și rugările de întabulare, de câte feluri sunt întabularile? despre rugările de întabulare, cum se face întabularea la cartea funduară, cari sunt cerințele întabulării și ale prenotării, 4. Despre cărțile funduare cele noue și despre întabularea în tața comisiei, 5. Unele procese cari sunt în legătură cu cărțile funduare. Volumul se estinde pe 6^{1/2} coale și costă numai 30 bani. Metodul autorului e foarte practic, materia o tractează într'adevăr pe înțelesul tuturor, ilustrând peste tot locul lucrurile tractate cu exemple practice din viața poporului. Fe licităm pe autor pentru lucrarea ce a s'evârșit.

Vicar la Năsăud a fost denumit d-l Ciril Deac fost protopop al Budacului și paroch în Șieuț. Instalarea s'a făcut Duminecă în 8 Iunie, asistând toată preoțimea, învățătorimea și ceilalți inteligenți din vicariat. Serbările date în Năsăud au fost importante. Noul vicar a fost primit de credincioșii din Năsăud încă sâmbătă seara dincolo de Prislop — Duminecă s'a serbat cu mare aristență serviciul divin, când s'au s'evârșit formalitățile canonice. După aceea a urmat recepțiunea deputațiunilor cari au salutat pe noul vicar. La ora 1 după prânz vicarul a dat un banchet festiv în sala de gimnastică dela gimnasiu, s'au ridicat mai multe toate. Seara s'a dat concert din partea reuniunii de cântări din Năsăud, după care a urmat dans până în zori. Dorim succes des'evârșit noului vicar în scaunul antecesorilor atât de iluștri.

Dr. Alexiu Bogdan, notar la tribunal din loc a făcut cu deosebit succes censura de avocat la tabla din Tîrgul Mureșului. Dorim mult succes tin'erului censorant în serviciul justiției, spre binele și mângăierea poporului, al cărui fiu este.

Nou episcop în Arad a fost ales în 12 Iunie e. vicarul Vasile Mangra din Oradea mare.

† **Necrolog.** *Mihail Pavel*, episcopul gr.-cat din Oradea-mare a trecut din viață la începutul acestei iuni la Slatina. Innormintarea s'a făcut cu mari onoruri, asistând arhieriei bisericești gr.-cat. — *Basiviu Raftiu* fost vicar foraneu la Păgăraș, rector și profesor semi-

narial în Blaj a murit în 1 Iunie. — *Vasile Vêrtic* c. r. accesist în pens. a murit în Mocod în 18 Iunie în anul 81-lea al vieții.

Nouă bancă românească în Bistrița. „Șoimușana” societate acționară în Șoimuș ține adunare generală extraordinară în 2 Iulie pentru a ridica capitalul social la 60.000 Cor. și a hotări permutarea sediului societății în orașul Bistrița.

Esundări. În ținutul nostru s'au petrecut esundări ne mai auzite. În 12 Iunie după amiazi s'a început o ploaie torențială, care a ținut într'una până a doua zi dimineața. Peste noapte s'au intimplat și ruperi de nori Valea Bistriței a esundat toate teritoriile din împrejurime, rupând termurile la distanțe considerabile. Orașul în apropierea apei a fost sub apă. Mai multe poduri și iazul cel nou al morii au fost rupte. Drumul căii ferate a fost stricat pe mai multe locuri, așa că trenul nu mai comunică cu Bistrița. Pe linia dela Mureș Ludoș a comunicat până la Kerlés, dar acum mai ruinându-se terasamentul comunică numai până la Lechința. La Năsăud asemenea s'au petrecut nișuni. Dealungul Someșului până la Dej recolta toată e nimicită. Pagubele se evaluează la mai multe milioane.

Adunarea desp. Bistrița al Asociațiunii la Monor. Adunarea cercuală a despărțimintului Bistrița al Asociațiunii se va ținea Duminecă în 20 Iulie n. la Monor, cu care ocazie inteligența de acolo va da o petrecere de vară al cărui venit se va destina spre scopurile despărțimintului.

Petrecere de vară. va fi Duminecă în 13 Iulie în Lechința sasească dată de imteligența română din jar.

Convocare.

Membrii fundatori, pe viață, ordinari și ajutători din despărțimintul Bistrița al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la adunarea cercuală pe ziua de 20 Iulie n. 1902 în Monor la oarele 11 a. m. în biserica gr.-cat.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării prin președinte, 2. Inscierea de membri noi și încassarea taxelor, 3. Raportul despre activitatea comitetului cercual, 4. Revisuirea rațiociniului comitetului cercual pe 1901, 5. Satorirea budgetului pe 1903, 6. Cetirea disertațiilor ce se vor presenta cu 3 zile mai înainte la directorul despărțimintului, 7. Alegerea delegaților pentru adunarea generală, 8. Distribuirea celor 3 premii de câte 20 cor. în aur pentru pomărit, stupărit și cea mai bună disertațiune economică, 9. Eventuale propuneri, 10. Inchiderea adunării. Se invită la această adunare mai ales poporul dela sate și toți doritorii de înaintarea culturală a lui.

Direcțiunea despărțimintului.

Bistrița, 21 Iunie 1902.

Dr. Gavril Tripon
vice-președinte.

Dr. Victor Onișor
secretar.

—0—

Intreruperea comunicației de cale ferată cu Bistrița a făcut, ca numărul acesta să apară așa târziu. Cerem scuze cetitorilor noștri. Numărul proxima va apărea în câteva zile.